

SPIS TREŚCI

- 6 Wstęp
- 8 Historia wspinaczki
- 12 Bohaterowie wspinaczki
- 14 Rozpoczęcie i przygotowanie

Na początek

- 16 Style wspinaczki
- 18 Zalecenia i stowarzyszenia
- 20 Uprawianie wspinaczki
- 22 Skale i przewodniki
- 24 Typy skał

Rodzaje wspinaczki

- 26 Ścianki wspinaczkowe
- 28 Wspinaczka sportowa
- 30 Bouldering
- 32 Wspinaczka tradowa

Ekwipunek

- 34 W co się ubrać?
- 36 Obuwie
- 38 Uprząże
- 40 Liny wspinaczkowe
- 42 Elementy asekuracyjne
- 44 Sprzęt zjazdowy i asekuracyjny
- 46 Ekwipunek stały
- 48 Zaawansowany i specjalistyczny ekwipunek

Umiejętności kluczowe dla bezpieczeństwa

- 50 Węzły, pętle i zaczepy
- 54 Zawijanie
- 56 Punkty asekuracyjne
- 58 Bezpieczna asekuracja
- 64 Metody asekuracji
- 68 Bezpieczna odgórna asekuracja
- 72 Zasady asekuracji dla zewnętrznej wspinaczki na prowadzeniu
- 74 Nauka prowadzenia
- 76 Wykorzystanie stałych punktów ochronnych i ekspresów

- 78 Bezpieczna wspinaczka sportowa
- 80 Zakładanie i zdejmowanie przelotów
- 84 Zaawansowane techniki ochrony
- 86 Prowadzenie liny i systemy linowe
- 88 Ochrona drugiego wspinacza

Kluczowe techniki

- 90 Pozycja ciała i równowaga
- 92 Efektywne użycie stóp
- 94 Uchwyty na dłonie
- 98 Technika rozpieraczki i zapieraczki
- 100 Wykorzystanie palców i dłoni podczas wspinaczki szczelinowej
- 102 Kominy i rysy poza szerokością
- 104 Przewieszki i strome ściany
- 106 Płyty wspinaczkowe
- 108 Dynamiczne ruchy, chwyt rock-over i mantle
- 110 Blokowanie, flagowanie i drop knee
- 112 Odpoczynek i magazynowanie energii

Wzmocnij odporność i rozwijaj umiejętności

- 114 Ćwiczenia na oddychanie i wytrzymałość
- 116 Siła i moc
- 120 Elastyczność
- 122 Harmonogram treningu i odżywianie
- 124 Przygotowanie psychiczne

Klasa mistrzowska

- 126 Rozwijaj styl z Johnem Dunne
- 128 Ucz się na swoich doświadczeniach z Jimem Donini
- 130 Wyprawy wspinaczkowe z Jeremy Colenso i Rachel Kelsey

Schodzenie i wchodzenie

- 132 Zjazd
- 134 Zjazd na linie

- 136 Zasady bezpiecznego zjeżdżania
- 138 Wspinanie się po linie

Postępowanie w nagłych przypadkach

- 140 Unikanie problemów
- 142 Odpadanie
- 144 Blokowanie urządzeń asekuracyjnych i ewakuacja z systemu
- 146 Efektywny zjazd i pomoc przy zejściach
- 148 Spuszczanie i podnoszenie na linie
- 150 Pięć najczęściej występujących problemów i jak im zapobiec
- 152 Pierwsza pomoc

Wspinaczka wyspecjalizowana

- 154 Zawody wspinaczkowe
- 156 Wspinaczka za pomocą sztucznych ułatwień
- 158 Wspinaczka wielkościanowa
- 162 Zdobywając skałę

Gdzie się wspinąć

- 164 Boulder, Colorado, USA
- 166 Red Rocks, Nevada, USA
- 168 Yosemite, USA
- 170 Squamish, Kanada
- 172 Alpy, Europa
- 174 Verdon Gorge, Francja
- 176 Costa Blanca, Hiszpania
- 178 Sardynia, Włochy
- 180 Północna Walia, Wielka Brytania
- 182 Arapiles, Australia

Źródła

- 184 Rozwijanie pasji wspinaczkowej
- 186 Słowniczek
- 188 Indeks
- 192 Podziękowania

WSTĘP

Wspinaczka górską to naprawdę sport na całe życie. To ekscytujące dni spędzone będąc zawieszonym powyżej linii zapierających dech w piersiach widoków, wakacje w tropikalnych rajach, przygody w górach, poczucie koleżeństwa w zespole podczas wykonywania trudnych sekwencji ruchowych ponad wyrzeźbionymi przez czas głazami lub trening na ścianie wspinaczkowej – wszystko to zapewnia moc satysfakcji, niezależnie od tego, ile masz lat i jakie posiadasz umiejętności.

Wspinaczka może być dającym zadowolenie urozmaiceniem codzienności, ale też fizycznym wysiłkiem wymagającym regularnego treningu i ćwiczeń. Może być pasją lub sposobem na życie. Niektórzy wspinacze odnoszą sukcesy, robią karierę realizując swoją pasję. Inni szukają jedynie kolejnych przygód. Jak wszystkie sporty wyczynowe, wspinaczka może uzależnić.

Grawitacja to nieodłączny towarzysz wspinaczy, który jednak czasem staje się ich wrogiem. Zaczynając przygodę ze wspinaczką, trzeba być świadomym jednego: ten sport jest jak hazard, w którym zawsze istnieje ryzyko upadku lub zderzenia ze spadającymi kamieniami. Nauka unikania go i budowanie poczucia kontroli, gdy jest się zawieszonym nad przerażającą otchłanią, są nęcące. Pomimo to nawet najbardziej doświadczeni alpinści mogą ucierpieć w wypadku lub popełnić błąd nieostrożności. Nigdy nie bądź pewny, że jesteś bezpieczny i zawsze przyjmuj dobre rady z wdzięcznością – pewnego dnia mogą ocalić twoje życie.

Mimo – a może właśnie z powodu – tych oczywistych niebezpieczeństw, wspinacze nie są wcale lekkomyślni ani brawurowi, choć mogą na to wskazywać obiegowe opinie. Wspinaczka skałkowa z pewnością jest dużo mniej ryzykowna niż prowadzenie samochodu, a satysfakcja nieporównywalnie większa.

Jak korzystać z tej książki

Książka ta jest skierowana zarówno do osób, które właśnie zainteresowały się wspinaczką, jak i do doświadczonych wspinaczy, którzy chcą rozwinąć swoje umiejętności i pogłębić wiedzę potrzebną w jednym z najbardziej pasjonujących sportów, określanym potocznie jako wspinaczka skałkowa.

Większość rozdziałów składa się z dwustronicowych samodzielnych modułów, które możesz czytać sekwencyjnie lub oddzielnie – tak jak wolisz.

Pierwsze rozdziały opisują główne rodzaje tego sportu i wyposażenie, sposoby zachowania bezpieczeństwa i umiejętności potrzebne, by wspinaczka dawała ci wiele radości. Po zapoznaniu się z podstawami prezentujemy proste i zaawansowane metody treningu, porady najlepszych trenerów i znanych alpinistów.

Drugą część książki otwierają praktyczne rady, jak zapobiec problemom podczas wspinania oraz opis umiejętności pomocnych w obliczu trudnej sytuacji lub obrażeń. Po wprowadzeniu do zaawansowanych, bardziej skomplikowanych form wspinaczki udajemy się na krótką wycieczkę po najwspanialszych miejscach do wspinania na świecie, kończymy zaś wskazówkami dla wszystkich, którzy wiążą swoje plany z tym, dającym ogromną frajdę sportem.

Alpinista na tle mitycznej *Meteory*. To masyw skalny nieopodal Kalambaki w Grecji, ze starymi monastyrami położonymi na szczytach nad urwiskiem, ok. 500 m n.p.m. (Metora oznacza „zawieszona w powietrzu”).

Starożytne początki

Początki wspinaczki skałkowej giną w mrokach historii. Wiemy, że przed wiekami wspinacze wyprawiali się w pełne stromych skał obszary, takie jak Meteora w północnej Grecji, gdzie znajdują się średniowieczne monastyny, skalne korytarze odległej Wadi Rum w Jordanii i Ladakach w Tybecie, siedziba śpiącego niedźwiedzia, cel podróżników, spośród których wielu utknęło między urwistymi skałami i kanionami. Zainteresowanie górami wiązało się zazwyczaj z duchem epoki: niezwykła wspinaczka najemników na francuską Mont Aiguille w 1492 r. miała na celu przyniesienie chwały królowi.

Wiktoriańscy alpinści

Wiek odkryć połączył się z przelomem romantyzmu, co dało niezwykłą mieszankę pragmatyzmu i idealizmu, cechującą dobę wiktoriańską. Przejawiało się to w śmiałych wyprawach na niezdojdyte dotąd szczyty. Te pierwsze próby wspinania się cechowały ów okres w dziejach Wielkiej Brytanii. Milowe kroki poczynili: poeta Samuel Coleridge, który w 1802 r. zszedł z Broad Stand niedaleko Scafell Pike w Lake District, oraz jego przyjaciel William Wordsworth, pasjonat przyrodniczych

eskapad. Ekspedycja botaników, wielebnych Williamsa i Bingleya, na wschodnie tarasy Clogwyn du'r Addu w północnej Walii jest przez wielu uznawana za pierwszą prawdziwą wyprawę wspinaczkową. Po niej nastąpiły kolejne: istotnym osiągnięciem było zdobycie Pillar Rock w Likeland w Like District (1826) i zachodniej grani Lliwedd w Snowdonii, w północnej Walii (1883). Istnieją dowody, że od 1874 r. wspinano się w Fontainebleau pod Paryżem. Był to oczywiście „złoty wiek alpinizmu” – w XIX w. posiadanie umiejętności wspinaczkowych było podstawowym warunkiem powodzenia wypraw na górskie szczyty, czego zwieńczeniem było zdobycie Matterhornu w 1865 r.

The sport of rock climbing

Uprawiający wspinaczkę skałkową Brytyjczyk, Walter Parry Haskett-Smith, jest nazywany przez wielu historyków ojcem alpinizmu, na co zasłużył sobie przede wszystkim samotną wspinaczką na Napes Needle przy Great Gable w Lake District. Jego osiągnięcie przyciżyły wydarzenia we wschodnich Niemczech, gdzie likwidacja punktów asekuracyjnych spowodowała gwałtowne reakcje sprzeciwu. Inny Brytyjczyk, Owen Glynne Jones, aż do końca XIX w. działał na rzecz rozwoju alpinizmu, ale I wojna światowa wstrzymała na krótko ów rozwój zaraz po sukcesie Siegfrieda Herforda i George'a S. Sansoma. Podczas wyprawy na Scafell's Central Buttress, zastosowali rozsądną technikę wykorzystania siły ramion do podtrzymywania nóg towarzysza, znaną jako „technika łączona”. Zastosowali ją także Amerykanin Oliver Perry-Smith i jego niemiecki kompan Rudolf Fehrmann, pewnie stawiający czoło najniebezpieczniejszym skalnym ścianom Saksonii.

Lata międzywojenne

Pomimo wielu strat w ludziach wspinaczka skałkowa w Europie szybko się rozwija i nawet skoncentrowane

Kobiety od początku uprawiały wspinaczkę skałkową, często w najwyższych partiach gór. Tutaj 12-letnia Irene Jackson mierzy się z górkim szlakiem na Dow Crag w Lake District w 1933 r.

na eksploracji Stany Zjednoczone nie są w stanie jej dogonić aż do lat 40. XX w. We Francji Pierre Allain, jeden z pierwszych propagatorów bulderingu, w 1934 r. pokonał drogę o trudności V2. Wynalazł on również specjalne buty do wspinaczki (znane potem jako PAs). Jack Longland i Chris Preston wyznaczyli pierwsze „ekstremalne” progi standardów wspinaczki (5bc lub 5.9–5.10), ugruntowane następnie przez ich brytyjskich rodaków Colina Kirkusa, Arthura Birtwhistle'a i Johna Menlove'a Edwardsa. Na kontynencie włoscy wspinacze Emilio Comici, Cesare Maestri i Ricardo Cassin byli wprawdzie bardzo popularnymi nacjonalistami, ale trzeba podkreślić również ich wspinaczkowe dokonania na światowym poziomie. Kolejne progi trudności pokonywano jeszcze szybciej w Saksonii, gdzie Paul Illmer był jednym ze wspinaczy, który pokonał szlak o trudności 5.10 w 1922 r. Wyjątkową wyprawą tamtego czasu była pierwsza, okryta niesławą wyprawa na Eiger North Face w 1938 r., w którą udało się mieszana, niemiecko-austriacka grupa wspinaczy: Anderl Heckmair, Ludwig Vorg, Heinrich Harrer i Fritz Kasparek.

Lata powojenne

Wspinaczka była już sportem popularnym na całym świecie. Wyprawa Johna Salathé

Buty typowe dla czasów powojennych. Obuwie PA stopniowo zastępowało tenisówki, będąc dla nich wygodniejszą alternatywą. Buty widoczne na tym zdjęciu to pierwszy produkowany na masową skalę model Ellis Brigham, znany potem jako EB (po lewej). Wraz z wynalezieniem wibrumowej podeszwy (jak w butach Hawkinsa, po prawej) coraz rzadziej używano butów podbitych metalowymi gwoździami.

Ten zespół podchodzi pod ścianę na chwilę przed zdobyciem szczytu. Takie mocne podchodzenie w podparciu o ramiona towarzysza to typowa strategia „techniki łączonej”. Od czasu zrobienia tej fotografii w Górach Białych w USA w 1945 r. zdecydowanie ją odrzucono.

w 1947 r. na Lost Arrow w dolinie Yosemite, a następnie na Sentinel Rock w 1950 r. to było mocne wejście USA w nową erę wspinaczki. Brytyjskie standardy umacniały się dzięki pojawieniu się legendarnych Joe Browna i Dona Whillansa, których pierwsze wspinaczki umocniły nową epokę przemian. Włoch Walter Bonatti odbył prawdopodobnie najwspanialszą samotną wyprawę w dziejach podczas 6-dniowej wspinaczki na SW Pillar w Petit Dru (Chamonix) w 1955 r. Tama puściła. Amerykanie Royal Robbins i jego nemesis Warren Harding zapoczątkowali pęd ku przygodzie w USA, zwieńczony wejściami trasami The Nose i Salathé Wall w dolinie Yosemite na szczyt El Capitan w późnych latach 50. Również w USA John Gill zrewolucjonizował buldering, czego kulminacją był dynamiczny styl Red Cross Overhang, stosowany przez niego podczas wspinaczki w Jenny Lake, w Tetons, w dzisiejszej skali trudności odpowiadającej V9. W Wielkiej Brytanii standardy trudności także się zmieniły.

W 1968 r. Tom Proctor wspiął się na Our Father (E4 6b). Podobny stopień trudności miały wyczyny wspinaczkowe Bernda Arnolda w Saksonii. W tym czasie zainteresowanie mediów skoncentrowało się na zdobywaniu szczytów w Himalajach.

Turyści skałkowi

Anglik Pete Livesey dał przykład systematycznego trenowania w latach 70. wchodząc na szczyty takie, jak Right Wall w Snowdonii (E5 6a) i Footless Crow w Like Distirict (E5 6b). Jego rodacy, John Allen i Steve Bancroft, szybko mu dorównali, to jednak Livesey był jednym z pierwszych wspaniałych alpinistów, który ze wspinaczki uczynił treść życia i ugruntował wysoki poziom światowych standardów. Henry Barber kontynuował ten kierunek, reprezentując USA.

Australijska wspinaczka szybko rozwinęła się w późnych latach 60. dzięki tak barwnym

Zdobyć Mount Everest bez butli tlenowych przez Reinholda Messnera i Petera Habelera poruszyło wyobraźnię ludzi i było znaczącym dokonaniem w dziejach rozwoju „profesjonalnego” alpinizmu.

Australijczyk Rick White na niestawnych drabinkach ścieżki Boot Flake niedaleko The Nose na El Capitain (VI, 5.8, A3) w 1973 r.

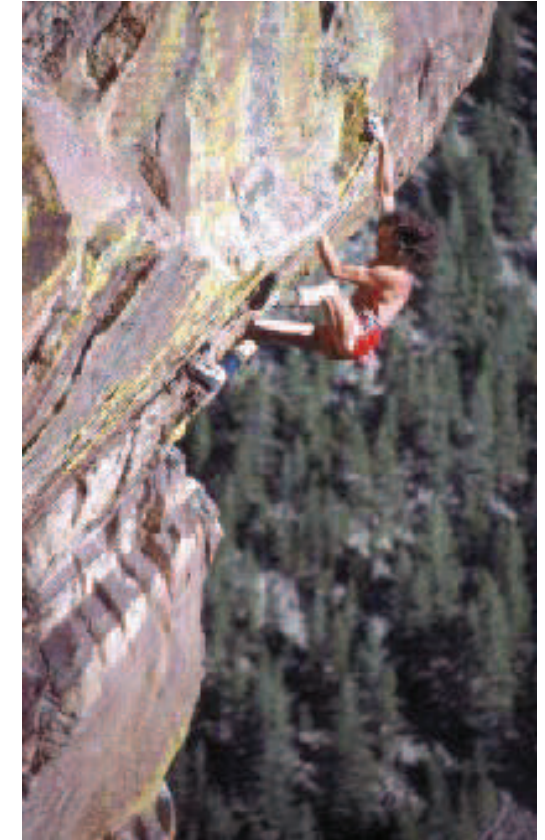
postaciom, jak John Ewbank i Chris Baxter, ale to wyczyn Kima Carrigana na międzynarodową skalę przyciągnął uwagę świata do talentów z antypodów. Inny znany zdobywca to wychowanek France’a Patricka Edlingera i Livesey’a, Ron Fawcett, który zdominował arenę tej dziedziny w Wielkiej Brytanii prawie na całą dekadę.

Koniec tysiąclecia

Wspaniały rywal Fawcetta, John Redhead, wyznaczył kolejne ścieżki trudności od wspinaczki sportowej do tradycyjnej, wycieczek tak niesamowitych, jak The Bells! The Bells! w północnej Walii (E7 6b). W dolinie Yosemite Amerykanie Ron Kauk, John Long i John Bachar’s, wchodząc na Astroman (5.11c), zastosowali nowy styl pokonania długiej, wyczerpującej ścieżki. Kompleksowe przygotowania były normalnością, w związku z nowymi, trudnymi liniami, co torowało drogę technicznym przełomom w USA, takim jak: zmierzenie się Tony Yaniro z Grand Illusion nad jeziorem Tahoe w Kalifornii w 1979 r. (5.13b) w dolinie Yosemite i pokonanie Cosmic Debris (5.13b) w dolinie Yosemite przez Billa Price’a w 1980 r. Stopnie trudności wspinaczki sportowej bardzo się zwiększyły w połowie lat 80. w związku z wyczynami Wolfganga Gullicha z Niemiec, wchodzącego Punks in the Gym (31/32) na Arapiles, i Francuza Antoine Le Menestrala, który pokonał La Rage de Vivre (F8b+). Utorowało to drogę takim milowym krokom wczesnych lat 90., jak wejście drogą Hubble (8c+) Bena Moona i Action Directe (9a) Gullicha. Ten okres był świadkiem renesansu tradycyjnej wspinaczki z wyróżniającymi się osiągnięciami Anglika Johna Dunne’a (Parthian Shot – E9 7a), jego rodaka Johnny Dawesa (Indian Face – E9 6c) i Amerykanki Lynn Hill, która w sposób klasyczny pokonała The Nose na El Capitain (5.13c).

XXI wiek

W skali trudności obecna granica to ok. 5.15 (np. wejście Chrisa Sharmy drogą Realization na CeÛse we Francji), dlatego szybkie, niespodziewane osiągnięcia o trudności 5.14

Wspinaczka solo Dereka Hersey’a na Vertigo Direct (5.12) w Kolorado we wczesnych latach 80. Hersey był uosobieniem absolutnego poświęcenia dla wspinaczki solo, która była jego miłością i kształtowała jego styl życia, smutno zakończoną w 1993 r.

są już czymś powszechnym. Wielkie ściany w dolinie Yosemite są pokonywane regularnie i w krótkim czasie, tak jak uczynili to kilkakrotnie stylem klasycznym wyjątkowo utalentowani bracia MacLeod z Niemiec, z zanotowanym 15-metrowym lotem na małych kostkach. Amerykanin Ron Kauk, utrzymujący przez 30 lat najwyższy poziom, poprowadził w 1997 r. Magic Line (5.14a), prawdopodobnie wciąż najtrudniejszą rysę na świecie.

BOHATEROWIE WSPINACZKI

Wspinaczka w całej swej historii wydała tak wielu wspaniałych ludzi, że tylko niektórzy z nich, mający największy wpływ na ten sport, są tu opisani – każdy na własny sposób kształtujący swoją drogę.

Hermann Buhl

Urodzony się w 1924 r., tragicznie zmarły w wieku 33 lat austriacki wspinacz. Hermann Buhl, do czasu swojej śmierci zasłużył na ważne miejsce wśród najlepszych wspinaczy wszech czasów. Jego hart, wytrzymałość i pewność siebie były legendarne. Wśród jego osiągnięć przejazd rowerem przez Alpy dla pierwszej solowej wspinaczki North Face na Piz Badile stał się wspinaczkową legendą. Szczytowym osiągnięciem było samotne zdobycie w 1953 r.,

po pokonaniu wielu trudności, Nanga Parbat w Himalajach. Pierwsze wejście Buhla na Broad Peak z towarzyszącą mu austriacką legendą, Kurtem Diembergerem, było kolejnym wybitnym wyczynem, niestety już ostatnim; kilkanaście dni później spadł z nawisem śnieżnym z leżącego niedaleko Broad Peak szczytu Chogolisa.

Joe Brown

Urodzony w Manchesterze w 1930 r. Joe Brown stał się jednym z najważniejszych wspinaczy. Wciąż wspinający się 70-latek był aktywnym członkiem legendarnego klubu wspinaczy Valkyrie. Przygodę ze wspinaczką zaczął w 1947 r. w Peak District, stosując jako pierwszy buty podbite metalowymi gwoździami zarówno w bulderingu, jak i wspinaczce z dolną asekuracją. Poprowadził wiele kultowych dróg, łącznie z klasyczną Saul's Crack w Roaches (HVS 5a lub 5.8) w Peak District i The Boulder (E1 5a) w Clogwyn du'r Arddu w północnej Walii. Nowa droga Blaitière zyskała międzynarodowy poklask. W 1955 r. z Georgem Banded pierwszy raz weszli na Kangchenjunge w Himalajach Nepalskich. Uczestniczył w wielu innych ekspedycjach, m. in. Mustagh i Trango Towers.

Royal Robbins schodzący na pomoc. Jego droga na wielkiej ścianie inspirowała kolejne pokolenie wspinaczy.

Wejście Fissure Brown Joe Browna zachodnią ścianą Aiguille de Blaitière (Chamonix we Francji) w 1954 r. jest wciąż uważane za bardzo trudne (równie 5.11) i utrzymuje swój legendarny status do dzisiaj.

Royal Robbins

Jeden z wciąż podziwianych, wspaniałych wspinaczy amerykańskich i ambasadorów tego sportu, Robbins, urodził się w 1935 r. i uczył się wspinaczki na Tahquitz, w Kalifornii (prawdopodobnie jako pierwszy w USA osiągnął stopień 5.9), przed serią przełomowych wejść w dolinie Yosemite. Dały mu one światowy rozgłos. Napisał wiele znaczących artykułów na temat stylów wspinaczki i był jednym z pierwszych orędowników wspinaczki klasycznej (tylko przy użyciu naturalnych sposobów zabezpieczenia). Jego książka instruktażowa ukształtowała wiele pokoleń wspinaczy. Dzieło Robbinsa jest wciąż niezwykle popularną lekturą, a on sam, jak wielu innych wspinaczy należących do jego generacji, podejmuje kolejne, niosące radość i satysfakcję, wyzwania.

Reinhold Messner
Urodzony w 1944 r. we włoskim południowym Tyrolu, Messner zaczął się wspinać w wieku 13 lat. Wspinał się w Alpach i w Dolomitach, co zapoczątkowało jego zamiłowanie do „uczciwych środków”, opisywanych w licznych, bardzo znaczących artykułach. W „The Murder of the Impossible”, dla którego inspiracją był Hermann Buhl, opisywał Koronę Ziemi, jednak to właśnie podczas zejścia z Nanga Parbat tragicznie zginął w 1970 r. Jego brat, a on sam odmroził siedem palców. Ta tragedia napiętnowała jego życia, pomimo to wyruszył na pierwszą wspinaczkę bez butli tlenowych na Mount Everest w 1978 r. z austriackim wspinaczem Petrem Habelerem i powtórzył ten wyczyn, wspinając się solo w 1980 r. Jako pierwszy wspiął się na wszystkie 14 ośmiotysięczników – najwyższe szczyty na Ziemi.

Greg Child

Australijski wspinacz i pisarz Greg Child jest uważany przez wielu za najbardziej wszechstronnego wspinacza na świecie. Urodził się w 1957 r. w Sydney, pokonał jako pierwszy wiele dróg wycenianych wyżej niż 5.13, był pionierem A5 na wielkich ścianach i ma na swym koncie osiągnięcia takie jak: Mount Everest, Gasherbrum VI i K2, jak również Shivling (Indie), Lobsang Spires (Pakistan) i Great Sail Peak (Ziemia Baffina), zdobyte w ponad 30-letniej karierze. Otrzymał

Reinhold Messner dokonał wielu śmiałych wejść na trudne ściany, przede wszystkim we włoskich Dolomitach, jak na tym zdjęciu z 1979 r.

wiele nagród za swoją działalność pisarską, jest też filmowcem. Po tym, jak zakochał się w Yosemite w 1980 r., zamieszkał w USA. W ostatnich latach zaczął także swoją przygodą z eksplorowaniem dżungli i pustyni, ale nadal uprawia wspinaczkę, utrzymując najwyższy poziom.

Wolfgang Gullich

Wolfgang Gullich urodził się w 1960 r. w Ludwigshafen, w Niemczech, i był jednym z najbardziej charyzmatycznych wspinaczy skałkowych wszech czasów. Podniósł o kilka stopni skalę trudności w złotej dekadzie, zakończonej jego przedwczesną śmiercią w wypadku samochodowym w 1992 r. Gullich poznawał tajniki wspinaczki na terenie Palatynatu. Mając zaledwie 16 lat, dokonał klasycznego przejścia Jubiläumsriss (VII-). Począwszy od 1984 r. skupiał na sobie uwagę świata, pokonując drogi z prekursorską wspinaczką Action Directe (XI lub 9a) w rejonie Frankenjury. Skutkiem tej serii dynamicznych

WSTĘP

przejść z zastosowaniem chwytu na jeden palec było wymyślenie przez niego ściany wspinaczkowej.

Catherine Destivelle

Urodzona w Algierii w 1960 r., lecz dorastająca w Paryżu, ulubienica mediów Catherine Destivelle rozpałała wyobraźnię świata swymi wyczynami na blisko dwie dekady od 1985 r., gdy wygrała kolejno międzynarodowe zawody wspinaczkowe i szybko powtórzyła te sukcesy, stając w obliczu tak ciężkich sprawdzianów, jak: Chouca (8a) w Boux we Francji, po czym skoncentrowała się na bardzo trudnych ścianach górskich. Tutaj wśród jej najśłynniejszych wejść trzeba wymienić wejście solo drogą Bonatti Pilar i otwarcie nowej drogi na sąsiedniej, zachodniej ścianie. Ma na swym koncie także niesamowite wspinaczki w Himalajach, np. wejście stylem klasycznym drogą Nameless Tower.

Catherine Destivelle wyczołgała się z życia publicznego, ale wciąż uprawia wspinaczkę na najwyższym poziomie. Tutaj stawia czoło rysie wycenianej na 7a na Grand Capucin w Chamonix we Francji.

Wspinaczka to sport, który może mieć minimalny wpływ na środowisko i jest uprawiana na obszarach, gdzie natura rzadko konkuruje z popularnymi formami aktywności. Niezależnie jednak od tego nie ma powodów, by miały się one w tych miejscach rozpanoszyć.

Wiele skałek znajduje się na terenach prywatnych, gdzie wspinacze muszą zadbać o dobre stosunki z właścicielami, by swobodnie realizować swoją pasję. Czasem problemy wynikają z obaw właścicieli związanych z odpowiedzialnością za wypadki na ich terenie. Niektórzy z nich próbują pobierać opłaty za wstęp, uzasadniając to kosztami konserwacji. O ile jest to normalne w komercyjnych parkach rozrywki, nie może być akceptowane przez indywidualnych wspinaczy. Jedną z korzyści darmowego wstępu, bez systemu przepustek i bez płatności, jest to, że właściciele ponoszą minimalną odpowiedzialność za wypadki na skałkach. Jest to ważny dla wspinaczy element pojawiający się podczas negocjowania darmowego wstępu.

Niektórych właścicieli niepokoi utrata prywatności, obawa przed hordą źle zachowujących się turystów najeżdżających ich teren. Takie uprzedzenia bardzo szybko mogą się zakorzenić i dlatego wspinacze powinni się troszczyć o to, by nie tworzyć niepotrzebnych konfliktów z właścicielami lub innymi użytkownikami. Odnosi się to szczególnie do parkowania, utrzymania czystości, powstrzymywania się od wulgaryzmów i zapobiegania zniszczeniom drzew, barierek i ogrodzeń.

Parki narodowe często wyznają filozofię wspierania i propagowania dopuszczalnych form rekreacji i wspinaczka jest akceptowana przez większość z nich jako należąca do tej grupy. Należy jednak pamiętać, że wstęp jest ograniczony, a nawet zabroniony na pewnych obszarach, na których wszelka rekreacja jest uznawana za niezgodną z duchem danego miejsca. Najslawniejszymi przykładami takich miejsc są: Uluru (Ayers Rock) w Australii i niektóre partie kanionów Utah. Stanowią one kontrast np. w stosunku do regionu Whanganui Bay w Nowej Zelandii, gdzie wspaniałe relacje z lokalnym przywódcą duchowym spowodowały,

że wspinaczka została dopuszczona po przejściowych trudnościach.

Inna kwestia, mogąca rodzić konflikty, to umiejscowienie na stałe ekwipunku, bowiem w pewnych miejscach pozostawienie go jest zakazane. Kolorowe taśmy i sznury umocowane na skałkach dla wspinaczy jako punkty zjazdowe mogą niepotrzebnie szpeci otoczenie. Mogą być przenoszone lub kamuflowane za pomocą specjalnych materiałów. Śruby zwykle nie rzucają się w oczy, ale mogą mocno błyszczeć w słońcu, więc, zgodnie z praktyką, powinno się stosować matowe chwytły. Jazgot elektrycznych wiertarek mocujących śruby może być nieznosny na pustkowiu, więc należy głęboko to przemyśleć i skonsultować z innymi użytkownikami terenu i konserwatorami, z uwzględnieniem dobra obszaru. W każdym razie należy unikać wiercenia w dniach intensywnego ruchu i w innym czasie, gdy prawdopodobnie będzie uciążliwe.

Niektóre popularne rasy są także specjalnie chronionymi obszarami lęgowymi ptaków lub rosną tam chronione, rzadkie rośliny. Obustronne porozumienia są negocjowane często z organami ochrony środowiska i dopuszczają wstęp w pewnych okresach roku i należy się do tego stosować. Przewodniki podają zazwyczaj daty ustalone na drodze porozumienia, jednak sytuacja zawsze może się zmienić, więc zawsze dowiedz się u władz lokalnych i śledź bieżące informacje w publikacjach o wspinaczce lub na stronach internetowych, by potwierdzić ostatnie ustalenia.

Wspinacze mogą aktywnie uczestniczyć w ochronie środowiska, zaczynając od prostych kroków jak wyrzucanie śmieci lub zapobieganie uszkodzeniom drzew i ich korzeni, np. przez wieszanie dyskretnych łańcuchów zjazdowych. Przed wykonaniem inwazyjnej operacji wbijania czegokolwiek w głąz lub szczeliny wspinacz powinien rozważyć wpływ tego na środowisko naturalne. Czasem konieczne są działania bardziej drastyczne dla natury, jak renowacja ścieżki, ale zawsze należy to skonsultować z władzami lokalnymi i właścicielami terenu.

Połączenie egocentryzmu, lenistwa i nadmiernej eksploatacji może spowodować, że nieskazitelnie czyste, dziewicze miejsce zostanie zmarnowane dla kolejnych pokoleń, może też pogrzebać zezwalanie na wstęp. Nigdzie ten konflikt nie jest tak widoczny, jak w duchowej Mekce alpinizmu, na Mount Everest. To zdjęcie pokazuje śmietnisko desakralizujące szczyt, znany też jako Czumolungma (Bogini Matka Świata), znajdujący się na terenie Tybetu. Wspinacze mogą współpracować, by oczyścić ją z tych pozostawionych przez ludzi odpadów.